

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 1 2 ● 2002

Windekind

Windes zijn vissen, die wel wat op voorns lijken. Het zijn trekvissen, die gewoonlijk in grote open wateren leven, maar zich voortplanten in het stromende, niet bevrozende water van laaglandbeken. Bij het monitoren van de visstand in en rond Amsterdam worden echter regelmatig Windes aangetroffen in het IJmeer en in de monding van het Amsterdam-Rijnkanaal, ook zeer jonge exemplaren van minder dan een jaar oud. Het vermoeden bestaat dat deze jonge Windes hier geboren zijn, maar waar? Vorig jaar werd ook visbroed aangetroffen dat kon worden opgekweekt tot jonge Windes.

Het vermoeden bestaat nu dat in ieder geval het uitstromende water van de UNA elektriciteitscentrale op het PEN-eiland voor geschikte paaiomstandigheden zorgt. Het koelwater van deze nieuwe centrale wordt benut ten behoeve van stadsverwarming, waardoor relatief weinig restwarmte in het IJmeer geloosd wordt. Tegelijkertijd zorgen stroming en restwarmte ervoor dat het water 's winters niet befrist.

Aandacht voor landschapselementen in Noord-Holland

Hoogstamfruitboomgaarden, poelen, rietlanden, houtwallen, tuinwallen en sjanen zijn voorbeelden van landschapselementen die karakter geven aan het Noord-Hollandse landschap. Deze elementen zijn overblijfselen van gebruiken van vroeger. Het fruit van de fruitboomgaard werd gebruikt voor eigen gebruik of de verkoop, een houtwal of hakhoutbosje leverde stookhout of hout voor rasters, de poelen zorgden voor drinkwater voor het

vee. Tegenwoordig haalt de mens zijn materialen goedkoop bij de winkel. De landschapselementen hebben in de loop van tijd hun functie verloren, worden nu niet meer onderhouden en raken in verval of worden weggehaald. Ook door schaalvergroting tijdens de ruilverkaveling zijn veel kenmerkende landschapselementen verdwenen. Door deze ontwikkelingen ziet het landschap er steeds eentoniger uit en verdwijnen de landschappelijke verschillen tussen de streken. De provincie Noord-Holland vindt het belangrijk dat de landschappelijke verschillen in de provincie behouden blijven en heeft om deze reden een subsidieregeling voor aanleg, herstel en achterstallig beheer van landschapselementen ingesteld. Noord-Hollanders kunnen subsidie krijgen voor aanleg en het in ere herstellen van landschapselementen zoals poelen, sjanen of andere elementen. Is uw element kenmerkend voor het landschap en ligt het buiten de bebouwde kom, neem dan contact op met Landschapsbeheer Noord-Holland om de brochure over de subsidieregeling aan te vragen; 023-5143080.

Ornithologisch jaarverslag Texel 2001

Dit voorjaar verscheen het Ornithologisch jaarverslag Texel 2001, een uitgave van de Vogelwerkgroep Texel. Hiermee wordt voor het vijfde jaar in succesvolle een overzicht uitgebracht van alle in 2001 waargenomen soorten. De tellingen, inventarisaties, ringge-

gevens en losse waarnemingen die op het eiland zijn verricht, zijn hierin verwerkt. Daarnaast zijn diverse foto's opgenomen van ornithologische hoogtepunten, zoals bijvoorbeeld van het eerste broedgeval sinds 1962 van Kleine Plevier op het eiland. Het jaarverslag telt 48 pagina's en is verkrijgbaar voor € 6,50 bij het VVV en diverse boekhandels op het eiland. Tevens is het te bestellen door € 7,75 (incl. verzendkosten) over te maken op girorekening 5312854 t.n.v. Vogelwerkgroep Texel te Den Burg o.v.v. 'Jaarverslag 2001'

Aziatische boktor

Deze zomer zijn er twee exemplaren van een Aziatische boktor *Anoplophora malasiaca* gevonden. Een mannetje werd gevangen in het Zwanenwater en een vrouwtje naast een tuincentrum in Julianadorp. De boktor *A. malasiaca* komt voor in China, Japan en Korea en wordt waarschijnlijk ingevoerd met bonsaiboompjes. De vraag naar deze dwergboompjes is tegenwoordig zo groot, dat ook kleine boompjes uit de natuur gehaald worden en als bonsai worden verkocht. De Plantenziektenkundige Dienst controleert de import van deze boompjes en ander plantmateriaal, omdat het risico bestaat dat deze soort zich in Europa kan handhaven en dan grote schade aan kan richten. De nauw verwante soort *A. glabripennis* heeft zich in de Verenigde Staten al tot een plaag ontwikkeld. Op bijgaande foto een ruim 3 cm lang vrouwtje. Het mannetje is iets korter, maar heeft nog langere antennes.

Speciaal weidevogelbeheer niet altijd succesvol

Ook de terreinen van Natuurmonumenten ontkomen niet aan de negatieve landelijke trend bij weidevogels. Zelfs in gebieden waar een speciaal weidevogelbeheer wordt gevoerd, vallen de ontwikkelingen tegen. In een aantal gevallen heeft Natuurmonumenten het doel om weidevogels te behouden zelfs los gelaten. Dit meldt de nieuwsbrief

Van Nature van Natuurmonumenten. Van de 32 gebieden waar een op weidevogels gericht beheer wordt gevoerd, is de pessimistische inschatting dat voor slechts een derde

van deze gebieden nog goede mogelijkheden bestaan voor onze weidevogels. Het probleem is vaak het te extensieve beheer of wijzigingen van natuurdoelen ten gunste van natuurontwikkeling of botanisch beheer. Al met al een somber beeld.

Op zoek naar de Huismus

In de media verschenen de laatste jaren steeds meer berichten dat de Huismus sterk achter uitging. Tijd om dit grondig te onderzoeken. In 2001 zijn vele vrijwilligers op initiatief van de KNNV op zoek gegaan naar de Huismus en de Ringmus. In totaal zijn 330.000 waarnemings-

kaarten verspreid waarvan alleen al 100.000 in Amsterdam. Belangrijkste conclusies zijn dat waar gevoerd wordt, er mussen zijn. Opvallend is dat zij vooral gebruik maken van door mensen geboden mogelijkheden. Verrassend is de voorkeur van de Huismus voor de stedelijke omgeving, hier is blijkbaar nog steeds voldoende voedsel te vinden. Daarnaast houden mussen van een beetje rommel. Bij een te steriele leefomgeving verdwijnen de insecten en is geen nestmateriaal meer te vinden. Die netheidswoede is niet alleen op het platteland te zien maar ook steeds meer in de steden. Daarnaast wordt er bij nieuwbouw onvoldoende rekening gehouden met nestgelegenheid. Uit het onderzoek blijkt tot slot dat de mensen van mussen houden. Dat geeft hoop voor de toekomst!. De KNNV start in ieder geval een voorlichtingscampagne gericht op plaatselijke overheden. Centraal staat de

uitleg over een aantal eenvoudige maatregelen die het leven voor de mussen mogelijk maakt.

De drie plevieren van Amsterdam

Op het Steigereiland van IJburg in wording herleefden dit jaar oude tijden voor de Amsterdamse vogelaar die de spuitvelden goed heeft gekend. In 1986 broedde de Strandplevier op een zandvlakte naast de Amerika-Haven voor het laatst. Nu na 16 jaar hebben twee paren op het Steigereiland gebroed. Op twee plekken zijn zowel de Bontbekplevier, Kleine Plevier als Strandplevier op 100 m2 broedend aangetroffen. In totaal zijn op het Steigereiland de volgende soorten als broedpaar vastgesteld: Strandplevier 2, Bontbekplevier 3, Kleine Plevier 6, Scholekster 1, Kluut 6, Kievit 7, Bergeend 4, Visdief 3, Meerkoet en Witte Kwikstaart.

tussen Duin & Dijk

Aanmeldingsbon abonnee

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Versturen naar (postzegel niet nodig): Landschapsbeheer Noord-Holland
t.a.v. Abonneeadministratie Tussen Duin & Dijk
Antwoordnummer 401
2060 VD Overveen

Het abonnementsgeld (à € 12,50 per jaar) kunt u overmaken op giro 2635373
t.n.v. Landschapsbeheer Noord-Holland o.v.v. abonnement tussen Dijk & Duin.

U kunt ook een kopie van deze bon, een briefje of een e-mail met uw gegevens sturen.
E-mail: landschapsbeheer@lbnh.nl